УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ЖОВТНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 30, 1969 No. 200. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 29 жовтня 1969

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН Р. ЛЕРД заявив студентам із тої виборчої округи, в якій він давніше діяв як конгресмен в стейті Висконсин, що Конгрес не вспів предложити кращого пляну, як закінчити війну у В'єтнамі, від того, що робить в цій ділянці Уряд президента Ніксона. Лерд сказав, що коли б Конгрес мав кращий плян, то Уряд використав би його. Опитування агенції Гарріса ствердили, що переважна більшість опитуваних американців заявилася проти того, щоб ЗСА відтягали свої збройні сили з В'єтнаму, та вможливили перемогу комуністам.

ПРОФЕСОР ФРЕДЕРІК САНДЕРС із Массачуситського Технологічного Інституту передбачає, що в недалекому майбутньому люди зможуть знати на кілька днів наперед, яка буде погода. Він сказав, що добре розуміє те, що теперішні слухачі радієвих чи телевізійних авдицій часто нарікають, що не здійснилася така погода, яку передбачало бюро погоди, але в цьому не винні фахівці від передбачування погоди. Щоб метеорологи могли передбачати погоду на 48 годин, то мусять знати дані з 600 стацій в Північній Півкулі: про рух повітря, тиснення, температуру і вологість. Сателіти погоди та компютери допомагають метеорологам обраховувати всякі комбінації цих даних і за п'ять - шість років можна буде вибрати собі на пікнік кілька днів наперед погідний час, і то з великою певністю.

ТРЕБА ОДНОГО БІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ на те, щоб припинити збільшування числа злочинів внаслідок уживання наркотиків. Так заявив голова Палатної Комісії в справах злочинів конгресмен демократ із Флориди Клод Пеппер. Він сказав: „Стоїмо перед вирішенням, чи американський нарід схоче зробити масову атаку на злочини. Якщо схоче, то не повинен шкодувати фондів на неї". Покищо не знаємо бодробиць цієї боротьби проти злочинів внаслідок уживання наркотиків. Конгресмен Пеппер сказав, що фонди на цю боротьбу мали б дістати стейти та міські управи під тією умовою, що вони призначать на цю ціль такі самі суми, які дістануть від федерального Уряду.

ЧИСЛО ЗАМОВЛЕНЬ НА ІНСТРУМЕНТИ до машин продовжує зменшуватися, що є признакою того, що великі промисловці передбачають зменшення темпу збільшування економіки в найближчому році. Число замовлень на знаряддя до різних машин в третій чверті ц. р., це значить від липня до вересня, становило 339.3 мільйона дол., а в першій чверті ц. р. — 428 мільйонів. В другій четвертині ц. р., це значить від квітня до червня — 603.85 мільйона дол. Зменшення числа замовлень в третій чверті свідчить про те, що промисловці сподіваються меншого руху в економіці у зв'язку з поборюванням Урядом інфляції.

ОКРЕМИЙ КОМІТЕТ ВИЗНАЧНИХ НАУКОВЦІВ дораджує, щоб ЗСА опрацювали систему соціяльних показників, яка дозволяла б визначити „соціяльний добробут" подібним способом, як система економічних показників визначає економічний стан країни. Звіт цього комітету підтримують Крайова Академія Наук та Дослідна Рада Соціяльних Наук. Щоб здійснити пляни цього комітету та зорганізувати опрацювання соціяльних показників — треба 100 мільйонів федеральних фондів. До цих показників належать: збільшування населення, занечищення повітря і води, напруження в світі внаслідок світового зброєння, різні міські проблеми. Департамент Здоров'я, Освіти й Добродійности мав би зайнятися справою організації цих соціяльних показників.

У СВІТІ

ТРИ ЗАХІДНЬО - ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ ПЛЯНУЮТЬ збудувати дві нові великі лябораторії - фабрики для продукування дешевого і кращого „пального" для атомових реакторів, — виявлено на міжнародній науковій конференції, що відбувається в Сочі, на Криму. Ті великі лябораторії - фабрики мають постати у Британії і Голляндії з активною участю західньо-німецького капіталу й німецьких учених та інших фахівців.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН ОБРАЛА 5 нових членів Міжнародного Трибуналу, званого також Світовим Судом, при чому третє місце у тому 15-тичленному Суді отримала знову африканська держава, цим разом Дагомей, перемігши суперників Індію і Таї. Іншими з-посеред тих 5-ти нових членів були ЗСА, Уругвай, Совєти й Еспанія.

ДВА ЕВРОПЕЙСЬКІ ЕКОНОМІСТИ ДІСТАЛИ нагороду Нобля: 74-літній д-р Раґнар Фріш, професор університету в Осльо, і д-р Ян Тімберґен із Школи економіки в Роттердамі в Голляндії. Вони обидва займалися ще від 30-их рр. цього сторіччя так званою економетрикою, себто математичним вираховуванням економічної теорії. Економетрика може теж математично передбачити вагання економіки і подати практичні висновки, як діяти в різних [illegible]ях економічної ситуації. Обидва названі ек[illegible] поділяться сумою 73.000 дол.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР В ЛИВАНІ ВІДВІДАВ тамошнього прем'єра Рашіда Карамі і відбув із ним 4 і півгодинну нараду, як компромісово поладнати гострий конфлікт з організаціями арабських протиізраїльських терористів. Совєтський амбасадор Сарвар Азімов заявив після тієї наради, що він бачить „соняшну погоду", натякнувши цим на можливість мирного компромісового полагодження конфлікту. Москва не хоче допустити, щоб Америка інтервеніювала в Ливані, як це зробив у 1958 р. президент Айзенгавер, виславши туди морську піхоту. Речник Державного Департаменту застерігся проти використовування Совєтами кризи на Близькому Сході для своєї політичної пропаганди.

У КЕНІЇ В АФРИЦІ АРЕШТУВАЛИ вісьмох лідерів опозиції, при чому її голову, комунофіла Оґінґу Одінґу присудили на домашній арешт. Уряд президента Кенії Йомо Кеніяти, колишнього лідера терористичної організації Мав-мав, закидує тій опозиції зорганізування демонстрацій, в яких у минулому тижні згинуло 11 осіб, а 78 було ранених. Демонстрації й сутички проходять на тлі племінної ворожнечі.

СОВЄТИ МАЮТЬ ТЕПЕР уже 1.350 міжконтинентальних ракет із атомовими „головками", на яких 300 більше, ніж мають їх ЗСА. Хоча Совєти мають круглo 750 джетових бомбардувальників на середню віддаль, з засягом на всю Західню Европу, проте вони досліджують тепер ще новий удосконалений тип такого бомбовика.

Президент просить Конґрес приспішити схвалювання законопроєктів

Вашингтон. — Президент Ричард Ніксон 28 жовтня вислав листа до Конґресу, в якому звертає увагу на те, що Конгрес схвалив досі тільки два законопроєкти зі 15-ох, які вирішують витрати Федерального Уряду. Конгрес працює вже 10 місяців, і як не будуть схвалені своєчасно фінансові законопроєкти, то Президент не зможе в січні 1970-го року предложити Конґресові плян федерального бюджету на 1971-ий рік. Ніксон не ганить Конгрес, що так повільно працює, ані не дорікає урядовим аґенціям, які своєчасно не предложили були фінансових законопроєктів. Він пише в листі: „Я не зацікавлений тим, чому ми спізнилися і знаходимося не там, де ми повинні бути". Досі не схвалені законопроєкти різних урядових аґенцій, і вони працюють на основі тимчасових резолюцій, які щомісяця схвалює Конґрес, дозволяючи на їхні видатки. Президент мусить згідно з законом в січні предложити проєкт бюджету на найближчий 1971-ий рік. Він не зможе цього зробити, бо не має ще схваленого бюджету на фінансовий 1970-ий рік. Бюджет має бути предложений 15 днів після того, як Конгрес почне працю в новому календарному році. Палата знов схвалила резолюцію, якою уповажнює Уряд фінансувати ті аґенції, бюджети яких ще не схвалені. Цю резолюцію до кінця цього місяця має схвалити Сенат.

Сенатська Комісія схвалила обмежити податкові полегші професійних корпорацій

Вашингтон. — Сенатська Фінансова Комісія схвалила обмежити податкові полегші від тих корпорацій, які організують різні професіоналісти, як лікарі, адвокати й інші. Комісія схвалила, щоб не були звільнені від оподаткування всі виплати до цих професійних корпорацій, що мають бути пенсійними інституціями для професіоналістів. Згідно з ухвалою Комісії професіоналісти зможуть користати з таких самих податкових полегш, як всі інші особи, що самі себе забезпечують на те, щоб мати пенсію соціяльного забезпечення. Сенатська Фінансова Комісія схвалила окремий пункт в податковому законопроєкті про те, щоб Церкви платили податок від прибуткових бизнесів. Комісія відкинула проєкт про те, щоб оцінювати спадок для плачення податку не на тій основі, скільки даний предмет коштував тоді, коли його набувалося, а на основі його вартости під час податкової оцінки. Образ коштував 100 долярів 50 років тому, тепер він вартує 500 долярів. Той, що дістане його в спадку, заплатить податок від 100, а не від 500 долярів.

Інж. Є. Бачинський переобраний на лісмайстра ОБУЛІД

Ню Йорк. — 25-го жовтня ц.р. тут в Українському Народному Домі відбулися 23 з черги Загальні Збори Об'єднання Українських Лісників і Деревників (ОБУЛІД) при численній участі членства, з яких багато були делеґатами на 10-ий Конґрес Американських Українців. Лісмайстром переобрано інж. Євстахія Бачинського. До Управи увійшли: інж. Юліян Козяк, інж. Дам'ян Ґеча, лісн. Петро Ушак та інж. Євген Дорош. Контрольна Комісія: інж. Роман Яримович, інж. Анатоль Гудзовський та Лев Пришляк. Проводив зборами інж. Петро Пік-П'ясецький та інж. Дам'ян Ґеча. Редактором „Вісника" вибрано інж. Івана Вінтоняка. Численні повновласті і привіти надійшли від лісників з Америки, Канади, Арґентини та Европи. Цікаву доповідь про новочасне лісоводство в Україні виголосив інж. Анатоль Гудзовський. Д-р інж. Мирослав Чаповський, що працює при залісненні неужитків в стейті Пенсильвенія, поділився з учасниками зборів цікавими спогадами з міжнародного з'їзду лісників, на якому сам виступав з доповіддю. Переплітав свої спогади дотепними заувагами і характеристикою поодиноких учасників того з'їзду. По діловій частині відбулась спільна гостина при численній участі родин лісників.

Новий німецький канцлер заповідає мирові переговори з Польщею

Бонн. — Новий західньо-німецький канцлер, соціял-демократ Віллі Брандт заповів у своїй першій програмовій промові в німецькому „бундестагу", себто нижчій палаті парляменту, що він сподівається розпочати переговори з Польщею в найближчих тижнях, задля унормування взаємин між тими двома державами. Загально сподіваються, що Західня Німеччина офіційно визнає сучасний польський західній кордон на лінії Одри-Ніси. Зате Віллі Брандт заявив, що „не може бути мови" про „міжнародне прав не визнання" Східньої Німеччини, — як цього власне вимагають Совєти. Віллі Брандт заявив, що треба рахуватися з „реальним фактом" існування Східньої Німеччини, але існує тільки один німецький нарід і тому взаємини між обома німецькими державами мусять мати „спеціяльний характер". Віллі Брандт запропонував переговори із Східньою Німеччиною для „договірного поладнання" різних практичних справ. Він заповів теж заходи, щоб „засипати прірву", існуючу між Західньою Німеччиною і Чехо-Словаччиною: треба розуміти під цим плян нового уряду Західньої Німеччини, щоб засудити й формально анулювати Мюнхенський договір з 1938 року, в якому Британія і Франція дали Гітлерові свою згоду на відірвання від Чехо-Словаччини т. зв. Судетського краю. Віллі Брандт заявив, що його уряд підпише „після з'ясування деяких подробиць" пакт проти поширення атомової зброї, та що збройні сили Західньої Німеччини мають виключно „оборонний характер". Соціялістичний прем'єр Західньої Німеччини прийшов до влади внаслідку виборів з 28 вересня ц. р.

Ню Йорк, Джерзі Сити готуються до відзначення Листопадових Роковин

Ню Йорк. — Як кожного так і цього року відзначить Великий Ню Йорк Листопадові Роковини. Заходом Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій - Метрополітального Відділу УККА відбудеться в неділю, 2-го листопада 1969 в залі Фешен Інституту при 225 Захід 24-та вулиця Листопадова Академія для відзначення 51-их роковин Листопадових Днів. Початок о год. 6-ій вечора. Святочного відкриття доконає голова Метрополітального Відділу УККА мец. Роман Гуглевич. Промову виголосить впр. о. сов. Миколай Вояковський, УСС та старшина УГА. До виконання мистецької програми запрошені Марта Кокольська-Мусійчук та артист Євген Курило. При фортепіяні д-р Ігор Соневицький та Хризанта Зубрицька. В усіх українських церквах Великого Ню Йорку відслужені будуть Богослужби в намірені українського народу та панахиди за поляглих героїв. Зокрема в церкві св. Юра Богослужба та панахида відбудеться в годині 12-ій вполудне. Співатиме хор ім. митр. А. Шептицького. До участи в святкуваннях запрошені комбатантські, молодечі, жіночі, братські та інші організації з прапорами. Заходом ОбВУА буде переведена збірка на „Дар Українському Інвалідові". Квитки вступу на Академію в передпродажі в Арці, Еко, Сурмі та Смопомочі.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Заходами Відділу УККА у неділю 2 листопада о 4-ій год. по пол. тут в Українському Народному Домі при 92 Фліт вулиці, відбудеться урочисте відзначення 51-ої річниці Листопадового Зриву. Вранці того ж дня в українській католицькій церкві св. Петра й Павла після співаної Служби Божої буде відправлена Панахида за поляглих у боях за Україну. У програмі відзначування Листопадового Зриву: промова д-ра Романа Криштальського, який був учасником листопадових подій, виступ відомої співачки Ганни Шерей, деклямації та вперше в Джерзі Сити — виступ жіночого квартету „Калина".

ДЕСЯТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Почесні столи та частина гостей на конґресовому бенкеті в суботу, 25 жовтня 1969. (Світлив О. Старостяк)

ГІСТЬ З АВСТРАЛІЇ ВІДВІДАВ УНС

На відвідинах в УНС і „Свободі". Стоять (зліва); заступник гол. предсідника Володимир Сохан, гол. предсідник Йосип Лисогір, Впрп. о. протопресвітер Ананій Теодорович, гол. касир і новообраний касир УККА дир. Петро Пуцило, п. Теодозій Ваґатович, в товаристві якого Гість з Австралії відвідав УНС, та гол. секретар д-р Ярослав Падох

У вівторок, 28-го жовтня, відвідав приміщення головної канцелярії Українського Народного Союзу та в-ва „Свобода" впреп. о. протопресвітер Ананій Теодорович, голова Консисторії Української Автокефальної Православної Церкви в Австралії, який був почесним гостем на Десятому Конґресі Американських Українців у Ню Йорку з кінцем минулого тижня. Оглянувши приміщення та познайомившись із системою праці в УНСоюзі і „Свободі", Отець Протопресвітер у розмові з екзекутивними урядовцями УНСоюзу та редакторами „Свободи" живо інтересувався станом і розвитком цих установ, як і взагалі українського життя в Америці, зі свого боку інформуючи про життя-буття українців у Австралії.

В Торонті відбулася зустріч волинян

Торонто, (Д.). — В міцнішому осередку поселення наших земляків з Волині відбулась широка Зустріч волинян 11 жовтня ц. р., притягаючи в Торонто значну кількість людей з багатьох осередків Канади й Америки.

Волиняни Торонта та інших осередків були в той час під враженням глибокого жалю з приводу смерти проф. І. Власовського, автора незамінимої праці „Нарису Історії Української Православної Церкви" та багатьох інших важливих публікацій, який умер майже напередодні волинського з'їзду. Проф. І. Власовський, як відомо, був визначним церковно - громадським діячем на Волині між двома світовими війнами, і був глибоко шанованим не лише волинянами, але цілим українським православним людом. Смерть його та пе-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Рочестер влаштовує великий концерт на ФКУ

Рочестер, Н. Й. — В неділю, 2-го листопада, відбудеться тут великий репрезентативний концерт української пісні і танку під назвою „Луна України" у залі Істман Театру, яка нараховує три з половиною тисячі місць. Організатори цієї імпрези призначили ввесь дохід з неї на Фонд Катедри Українознавства на Гарвардському Університеті. На програму згаданого концерту складаються виступи кращих виконавців сольоспіву, хорового співу і танку. В ньому виступлять: мецо-сопрано Галина Андреадіс, бас-баритон Андрій Добрянський, пріма-балерина Рома Прийма-Богачевська, чоловічий хор „Прометей", дівочий хор „Діброва" під диригентурою мгра В. Кардаша з Торонта і танцювальний ансамбль „Верховинці" під проводом О. Ґензи із осередку СУМА в Ню Йорку. Цей концерт набрав широкого розголосу в Рочестері і на нього закупили вже квитки різні групи та американські установи. Вибирається на цей концерт між іншим група студентів Рочестерського Інституту Технології, як теж група жидівської громади міста Рочестеру. В місті розвішені афіші цього репрезентативного концерту, які притягають увагу прохожих, так що можна сподіватися успіху цієї добре підготованої імпрези так у пропаґанді українського імени серед загалу американців, як і в придбанні фондів на Катедру Українознавства на Гарвардському Університеті.

Богдан Зорич, відбуває організаційну подорож по Заході Канади

Богдан Зорич

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Головної Канцелярії УНСоюзу повідомляють, що з початком цього місяця директор Канадійської Канцелярії та заступник головного предсідника УНС Богдан Зорич вибрався в організаційну поїздку по Заході Канади. Безпосередньою метою тієї поїздки є перевірити стан Відділів УНСоюзу у цих далеких сторонах та допомогти їм виконати своє ювілейне зобов'язання у відношенні до УНСоюзу, а саме видатно збільшити число своїх членів.

Першим етапом подорожі Б. Зорича була Ріджайна, де існують два Відділи, один 419-ий та ругий 421-ий, заложений при кінці березня ц. р. секретарем якого є суддя Корчинський. В часі побуту Б. Зорича в Ріджайні відбулися Загальні Збори 419-го Відділу, в яких він взяв участь. На зборах підмічено допомогу, яку Відділ одержав від Канадійської Канцелярії, що дозволила йому збільшити своє членство. В 1967 р. Відділ відвідав був Б. Зорич і тоді допоміг зорганізувати 9 нових членів, а рік пізніше в 1968 р. Відділ відвідав обласний організа-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нетерплива молодь

Кожний вік має свої світлі і темні сторінки, кожному вікові прикметні певні риси вдачі. Молодість славиться своїм ентузіязмом, розмахом, відвагою, життєрадістю. Але вона нетерпима й нетерплива, позбавлена почуття об'єктивізму, пристрасна у доброму й недоброму.

Всі ці неґативні й позитивні риси проявляє сучасна не тільки українська, але й міжнародна молодь. В атмосфері загального напруження і тимчасовости, коли в різних пунктах світу існують загальні конфлікти, коли над людством безперервно висить мариво атомової катастрофи і не переводяться економічні кризи навіть у найзаможніших країнах, прадавня проблема „батьків" і „дітей" набрала особливої гостроти. Критицизм „дітей" супроти „батьків" завжди відзначався однобічністю: коли молодь закидала батькам брак зрозуміння для її, молоді, ідей, думок і почувань, то вона, молодь, ще менше зрозуміння виявляла супроти старшого покоління, закидаючи йому анахронізм, заскорузлість, відсталість і всі інші подібні гріхи. Масові демонстрації, які останніми роками перекочуються по американських високих школах, свідчили й свідчать про дуже поверховний підхід до таких кардинальних проблем нації і держави, як мир і війна, що їх не можна і не вільно вирішувати без знання всіх фактів на базі яких кожний уряд у світі формує свою внутрішню і закордонну політику.

Молодь завжди йшла за радикальними течіями, завжди захоплювалася радикальними гаслами. У другій половині XIX сторіччя це був соціялізм, що його молоді люди маніфестували назверх червоними краватками. Українська молодь на переломі минулого й цього сторіччя виявила великий ідеалізм у таких діях, як боротьба за український університет у Львові, участь у рільничих страйках, творення „Січей" і „Соколів", створення леґіону Українських Січових Стрільців. Українська молодь перевела 1-листопадовий переворот і заповнювала ряди Дійової Армії УНР і Української Галицької Армії, а після програ визвольної війни створила новітній націоналістичний рух, з його революційним підпіллям. За другої світової війни молодь заповнила нові військові формації, Українську Дивізію і Українську Повстанську Армію. Це було природне й логічне явище: молодь за своїм фізичним станом і своєю відвагою, що межує з одчайдушністю, найбільше годиться на вояків у реґулярних арміях і в рядах революційного підпілля. Але і в армії і в підпіллі молодих вояків і молодих підпільників вишколюють старші. І однаково теорію українського націоналізму творили старші віком публіцисти, як і верховний провід націоналістичного підпілля спочивав в руках колищніх високих старшин з визвольної війни.

Проблема сучасної української молоді у вільному світі надзвичайно різногранна. Вона охоплює і проблему природної асиміляції, і ролі в зорганізованій українській громаді, і проблему переймаництва проводу в громаді, і цілого світу ідей, в якому живе молодь і яким вона захоплюється. Коли сучасна молодь критикує існуючий український „естаблішмент", то це не гріх, особливо в американському політичному кліматі, в якому Конституція ґарантує майже необмежену свободу слова і друку. Алеж молоді критики й опозиціонери повинні знати, що й самі їхні „батьки" свідомі багатьох недоліків і не є настільки самозакохані, щоб вірити у свою непомильність. На панелі молоді під час 10-го Конґресу Американських Українців один із молодих людей сказав похвальні слова: „Ми не хочемо валити й нищити, а хочемо направити. Коли б ми були проти УККА, то нас тут не було б . . ."

Але в практиці й вимогах направи треба подавати конкретні приклади й докази, у чому саме потрібна направа, і конкретні поради, як змінити той стан. Рацію мали ті, які нарікали на тому панелі, що замало молодих людей в управах наших організацій. Але рацію мали й ті старші громадяни, які звертали увагу, що не можна перескакувати щаблі громадської драбини і що до верхів проводу легко дістатися молодим людям, які самі активізують себе в громадах, у Відділах УККА, в різних громадських організаціях. Активна одиниця завжди знайде собі туди шлях, її не треба „притягати". Вона виявить передусім свій організаторський талант на відтинку студентського життя, на відтинку самої молоді. Коли молода людина нетерплива, то це зрозуміло. Але громада і нація мусять керуватися спокоєм, розважністю і . . . терпеливістю.

„МАЛА КОАЛІЦІЯ" В БОННІ

Мюнхен. — Створення уряду Німецької Федеративної Республіки під проводом соціял - демократа Віллі Брандта, з участю представників ліберальної партії, назвали деякі органи преси в Західній Німеччині й в інших країнах історичною подією.

Брандт одержав численні привітання і тисячі телеграм з різних країн світу з приводу успішного створення нового уряду. Заступник голови Соціял - Демократичної партії Венер заявив, що з цим урядом почався новий період в історії Німецької Федеративної Республіки. На це треба звернути увагу.

Двічі в попередніх виборах до парляменту кандидат на пост канцлера (прем'єра) Брандт не мав успіху: авторитет патріярхального Конрада Аденауера був великий в масах виборців і пропаґанда п ро т ивників соціял - демократії була надто сильна.

„Бідна Німеччина", коли на чолі уряду стануть соціял - демократи, — писалося й говорилося в пресі й на вічах партій, що не хотіли допустити соціял - демократів до влади. Брандт і покійний голова Соціял - Демократичної партії Еріх Олленгауер були в пропаґанді противників представлені як „вороги народу": обидва за влади Гітлера (1933-1945) перебували на еміґрації — Олленгауер в Англії, Брандт у Норвеґії, де був старшиною норвезької армії. Він уважав Гітлера за найбільшого ворога Німеччини, який вів свою країну у безодню.

Те покоління німців, що наосліп ішли за „фюрером", відходить з кону життя. Молоде покоління думає інакші і не вважає колишнього еміґранта В. Брандта за ворога батьківщини.

У виборах до парляменту 28 вересня втратили голоси християнські демократи і ліберали. Соціял - демократи здобули нові мандати. Разом ліберали й соціял - демократи мають більшість у парляменті, і це дало можливість створити коаліційний уряд.

Більшість нової коаліції в парляменті невелика — всього 12 голосів проти голосів опозиції. Але в 1949 р. Аденауера вибрано на уряд канцлера одним голосом більшости (його власним). В Англії Трудова партія під проводом Гаролда Вільсона мала до 1966 р. в парляменті більшість кількох голосів і була при владі.

Християнські демократи, що стояли при владі в Німеччині протягом 20 років, в новому парляменті мусять перейти на ролю опозиції. Вони визнають демократичне право більшости.

Новий уряд має перед собою великі й трудні завдання в політиці внутрішній і закордонній. Він мусить провести в життя господарські реформи, яких вимагають робітничі юнії. Це — участь робітничих організацій у керуванні підприємствами, визнана законом, але недостатньо з р еалізована. Правильне оподаткування — це друге завдання уряду. Організація освіти — третя проблема. Порівняно з Англією, Америкою і скандинавськими країнами, в Західній Німеччині діти незаможних родин обмежені у здобуванні освіти в середніх і високих школах. Бюрократизм в університетах не дає можливости молодшим науковим силам розвинутися, і вони еміґрують в Америку, де знаходять ліпші умови праці.

В зовнішній політиці новий уряд старатиметься дійти до згоди з своїми східніми сусідами, опанованими комуністичними режимами. Раніше Москва забороняла сателітам шукати зв'язків — господарських, культурних і дипломатичних — з Західньою Німеччиною. Тепер „жовта небезпека" з Китаю примушує Москву до нормалізації відносин з Західньою Німеччиною. Тим то цими днями в німецькій телевізії виступав польський міністер Єдриховський і лагідним тоном говорив про потребу замирення між Західньою Німеччиною й Польщею, з умовою, що кордоном між німцями й поляками будуть ріки Одра й Нісса.

Тільки комуністичні диктатори в Східній Німеччині незадоволені успіхом соціял - демократів у Західній Німеччині: Ульбрихтові було вигідніше мати в Бонні такий уряд, котрому можна було б приписувати „нацизм, реваншизм" і всі інші смертні гріхи. Тепер Ульбрихт в труднощах: адже ж активному борцеві проти Гітлера — Брандтові — ніяк неможливо „пришити" нацизм.

Керування міністерством закордонних справ в уряді Брандта доручено лібералові Шеелеві. Ліберали готові йти на більші поступки східнім сусідам, ніж соціял-демократи. Вони готові навіть визнати як „другу німецьку державу" комуністичну „Демократичну республіку" під владою Ульбрихта. Але напрям в закордонній політиці, згідно з конституцією, дає канцлер. Очевидно, будуть зроблені спроби дійти до якогось порозуміння з режимом, накинутим Москвою 17 мільйонам німців, але того режиму уряд Західньої Німеччини не визнає за „леґальний".

В уряді Брандта ліберали мають відповідальні міністерства: справи закордонні, внутрішні і хліборобство. Соціял-демократи хочуть малу партію лібералів мати своєю союзницею на дальші чотири роки.

Уже тепер можна робити здогади, яка буде доля цієї коаліції. Здається, в Західній Німеччині виборці хиляться до того, щоб були тільки дві великі партії. Тому ліберали в останніх виборах здобули тільки 30 мандатів (втрата половини попередніх мандатів).

Новий уряд хоче провести через парлямент виборний закон, який дав би виборче право громадянам, що досягли 18 років. Молодь у Західній Німеччині стоїть „лівіше" від старшого покоління. З цього роблять висновок політичні стратеги соціял - демократії: в нових виборах вони сподіваються здобути абсолютну більшість у парляменті.

Чи від нового виборного закону виграють ліберали — невідомо. Дехто каже, що члени ліберальної партії „розпливуться": одні підуть до християнських демократів, другі — до соціял - демократів. Мовляв, участь лібералів в уряді Брандта буде „лебединою піснею" цієї партії.

П. А.

В. Чапленко

СТРАШНЕ СВЯТО „ГАЛЛОВІН"

Ще коли я приїхав до Америки, я звернув увагу на прикрість цього свята, відзначуваного вішанням у вікнах чи над дверима подоби людських черепів. Не дуже приємна й причіпливість під час цього свята дітлахів, перебируваних у всяке лахміття та машкари.

Для мене зразу було ясно, що це свято — забуток якогось дикунського звичаю. Але аж цього року, бачивши ці прикрі „прикраси" на всіх будинках у тому районі Брукліну, де я живу, я зацікавився з'ясуванням походження цього свята. Передусім я заглянув до американських енциклопедій, що, як і всякі інші енциклопедії, мали б подавати висліди найновіших дослідів. І от виявилось, що в тих енциклопедіях, у які я зміг заглянути, немає пояснення, звідки свято „Ґалловін" узялося. З них я довідався тільки про те, що в ньому, як і в такому ж святі на британських островах, де воно (в північній Англії) називається ще „Няткрак найт", збереглися вірування в якісь надприродні сили, що саме під час цього свята виявляють себе.

А у „Вебстеровому Нового світу слівнику американської мови" я знайшов ще спробу етимології (з'ясування походження) назви „Галловін". Ця назва нібито утворилась із слів „алл галлов евен", тобто передедень (вечір) християнського свята Всіх Святих, бо це останнє свято припадає на 1 листопада. Але це не є остаточна етимологія, бо вона не з'ясовує всіх фонетичних і морфологічних явищ у назві „Галловін", не бере на увагу іншої його назви — „Наткрак найт" та зв'язку з „найяскравішою" його ознакою — з отими черепами. Та й саме слово „галлов" у назві свята Всіх Святих потребує з'ясування, — чому воно означає „святий". А що в основному ця назва збігається звуками із назвою „галловін", то їх і треба з'ясовувати разом.

Як у всіх інших складних етимологіях, так і тут даних самої англійської мови мало, тут треба використати і свідчення інших мов. Пішовши за ознакою співзвуччя, не можна не дійти до східньослов'янського слова „голова", в якому бракує тільки одного звука „н", щоб воно зазвучало так, як слово „галловін". Але в українській народній мові є варіянти назви голови із звуком „н": „головень", „головань" „головина", а також утворене від цього останнього слова українське прізвище „Головинський" і російське „Головін", що, як бачимо, цілком збігається із назвою „Голловін". Ці збіжності, безперечно, походять від спільного етимологічного „предка" всіх цих слів. Про цей лексико - семантичний комплекс свідчать і інші українські та англійські слова, в яких немає повної збіжности: українське слово „головиця", що означає „голова", „дівич - вечір" і „джерело", українське прізвище „Головей", англійське слово „Ґалловз" — шибениця, як і англійські прізвища „Галловелл", „Голлівелл".

Ці останні англійські прізвища цінні тим, що вони мають т. зв. повноголосся, що досі вважалося приналежністю тільки східньослов'янських мов. Важливо також відзначити, що в семантиці українського слова „голова" та деяких його різновидів є відгук поганських вірувань та стародавньої обрядовости. Це є в отім значенні „дівич - вечір", а також у вислові „голова святоянська". Цей останній вислів зв'язаний із повір'ям, що коли на день Івана знайдеш два зрослих колоски жита, то в такого стебла корінь із срібла, схожий на людську голову (це він і зветься „святоянська голова"). А форма прикметникова від слова „голова" — „головний" має ще й значення „небезпечний, такий, що загрожує смертю". Казали давніше: „не ходи по болоту, — там місце головне, — не один уже наклав головою". Звідси українське слово „головник", що значить „убивник".

Коли тепер узяти оту ознаку свята „Голловін" — черепи, значення англійського „ґаллоьз" та оце значення українського слова „головний", а також „головник", то можна припустити, що „Галловін" — це було свято людських голів, здобуваних на війні чи на спеціяльному полюванні на голови, при чому це було пов'язане з віруваннями в якийсь маґічний сенс цього свята, що зберігся й досі в цьому святі як забуток, а в сучасних примітивних народів як практика, про що я скажу далі.

Про таке ж походження та значення чи символіку цих голів - черепів свідчать і адигейські слова, етимологічно споріднені з комплексом „голови": „гъалІэн", що значить „убивати", „замучувати", „гъэльэн" — карати, „лаяти", „ґнати", „гъэІуэн" — „молотити", „обдирати", а разом і „співати", „гъэІенн" — „псувати", „вважати негарним". Як видно із написань, це насправді те саме слово, тільки з деякими звуковими та морфологічними відтінками й особливостями, з „н" наприкінці як ознакою дієйменника.

А в значеннях цих слів є все те, що було жахливим „змістом" цього страшного свята: убивання людей для ритуального здобування голів, скальпування їх, ба й тортурування живих людей, із співами й скоками, для того, щоб вони стали „святі". З цього останнього значення походить і значення „святий" ув отому англійському слові „галлов", що в формі збігається із англійською ж назвою шибениці — „ґалловз". Можливо, що й прізвище „Галан" (а воно є й у французькій мові) теж первісно означало „святий". Звідси ж походить і українська формула проклинання: „бодай ти пішов у галай світа", тобто став жертвою такого святкування, позбувся голови.

Майже пряму вказівку на те, що такі звичаї й свята, „оздоблювані" людськими черепами, могли мати предки сучасних жителів Британських островів, зокрема шотляндці, можна знайти в Геродота, в його описі диких звичаїв давніх скитів, про спорідненість яких із шотляндцями свідчить етимологічна тотожність етнонімів „скот" і „скит", як це я довів ув іншій своїй праці. „Скит пив кров першого вбитого на війні ворога, а голови вбитих приносив до царя... шкіри з голів убитих ворогів (скальпи) уживали на прикрашування кінської збруї...

З черепів визначніших ворогів скити робили келихи, і таких келихів, інколи оправлених у золото, уживано з особливою пихою. Так „оббіловували" голови не тільки ворогів, а й своїх, як це знати з осетинського переказу про баґатиря Созрико, який приніс скальпи до жінок, а ті пізнали в них чуби й бороди своїх батьків, чоловіків, братів тощо. Правда, тут немає свідчення про ритуальне вживання черепів, але це, може, тому, що Геродот про релігію скитів каже дуже мало й невиразно. „Живу" сучасну практику в ритуальному сенсі описав наш сучасний мандрівник Роман Турянський у своєму нарисі „Упоперек Азії", надрукованому в журналі „Овид", ч. 3 за цей 1969 р. У цьому нарисі він описав життя дикого племени даяків у провінції держави Маляйзія Саравaку.

„Більшість морських даяків живе в джунґлях і зберігає свої поганські обряди та церемонії. Характер їхнього вірування тісно пов'язаний із полюванням на голови. Є вірування, що душа перебуває в голові. Відрубані голови зберігаються не лише як трофеї, але передусім, щоб запобігти хворобі і щоб добрі духи, що перебувають у голові, принесли їм здоров'я, добробут, удоволення та щастя. Нападають іззаду, але тільки вдень і відрубують голови не тільки в чоловіків, а й у жінок та дітей. Найбільший „попит" на дитячі голови, бо вони вірять, що в голові дитини вміщується більше добрих духів. Голову варять, здіймають шкіру і палять. Череп кладуть там, де відбуваються бенкети, найчастіше посередині оселі, та оздоблюють спеціяльним ґатунком трави, бо вірять, що через цю траву з черепа прийдуть до них добрі духи. Під час церемонії їдять, співають і танцюють."

Найчастіше п о л ю ють на голови тоді, коли в „ловця" народиться дитина або коли будують нову хату, бо хочуть, щоб добрі духи перейшли в дитину або принесли щастя в оселю. Нападають не тільки на іншоплемінників, але й на своїх, наприклад, на жителів селища за річкою" (стор. 30).

Турянський подає факти, як мучать чи мучили давніш живих людей, щоб зробити їх „святими". У Сінґапурі він бачив, як кандидат на „святого" сідав у фотель, геть чисто оббитий гостряками, чоловік підскакував і гицав на ці гостряки, кривавлячи себе. А коли йому подали склянку з якимсь гидким напоєм, то він, випивши гидоту, почав гризти склянку й ковтати шматки скла. У Саравaку він записав переказ про те, як це „свячення" вібувалося там давніше (тепер це забороняє влада). Ось як він це описує: „Двоє суміжних селищ зустрічалися час від часу і укладали піраміди черепів. Уважали, що селище, яке мало менше черепів, програвало змагання, тож мусіло недолік заплатити невільниками. Цих нещасливців держали в бамбукових клітках, а під час релігійних обрядів їх кололи ножами та списами. Жрець-чаклун співав і танцював довкола клітки, вигукуючи заклинання, що мали принести щастя. Невільників з а м у чували на смерть" (стор. 30).

Роля дитячих голів і народження дітей, відзначена в Турянського, переґукується з повір'ям шотляндців, що діти, народжені на Голловін, мають особливі здібності сприймати й підтримувати розмову з надприродними силами". Та й в Америці це переважно дитяче свято.

Але чи варто таке „свято" зберігати? Зокрема українським матерям слід би подумати про це.

КИЇВСЬКА ГАЗЕТА ПРО АКТОРА СІДНЕЯ ПУАТЬЄ

Київ. — Відомий американський актор-неґр Сідней Пуатьє потрапив на сторінки київської газети „Культура і Життя" з 19 жовтня. У замітці під наголовком „Не можу творити в таких умовах", сказано, що Пуатьє заявив кореспондентові газети „Нюсдей": „Я не можу творити в атмосфері, настільки пройнятій почуттям ненависті". Він вказав „на страшні конфлікти, породжені расовими, політичними й економічними причинами". „Культура і Життя" зацитувала й такий вислів С. Пуатьє, який після цього інтерв'ю виїхав з-під Ню Йорку жити на Багамських островах, на що далеко не кожний може собі дозволити в Америці: „Капіталістичне суспільство ґрунтується на конкуренції і воно зробило все, що могло. Америка задихається у смертельних обіймах пожадливості й корупції".

Інж. Валентин Сімянців

СТУДЕНТСЬКІ ЧАСИ

СПОГАД
ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА, РОКИ 1923-1929

(8)

За декілька день як він прийшов до нас, десь по півночі два детективи до нашої кімнати влізли. Переглядали нам документи, а ми очі витріщали і нічого не розуміли, дивилися на перелякану пані Гавлічкову. Аж той другий Василевський розкрив нам загадку. З таким самісіньким ім'ям і прізвищем, але не українець, еміґрант зробив якийсь злочин і зник. Тепер, як прийде на поліційний уряд приголошка на кватиру Василевського, детективи і йдуть подивитися. Ото таку „радість" може мати чоловік зі своїм ім'ям.

Щоб ощаджувати час, закупи на вечерю робили ми по черзі. Був то звичайно хліб, м'ясиво якесь і запивалося кавою чи чаєм. І от один з наших завжди приносив і багато і дешево. Дивувались — де то так добре купує? Одного разу показав нам наш добряга той „крам". А на шильді така ж вам гарна голова коняча вималювана, яку він недобачив. І сталося після того, що всі ми ходили до тієї крамниці.

В Чехах торгують конячим м'ясом і всякими виробами з нього. Тих крамниць небагато. А щодо смаку — як не знати, так і не пізнати. Принаймні нам тоді смакувало, а ціна на половину нижча. Подвійна кількість їжі благодатно впливала на настрій — хоч на конині, але не голодні.

Тепер би мені хотілося розповісти про Матуральні курси. Про учнів і вчителів. Учні часто тепер уже звалися студентами, а учителі — завжди професорами.

Директором усіх курсів був професор Іваненко. Знаю, що його всі хвалили як доброго викладача математики, і був він людина з серцем і зі зрозумінням до учнів. На нашому курсі він нічого не викладав, так годі мені щось більше сказати про нього зі свого власного досвіду.

Учні майже всі були оті, що ще „вчора" носили військову уніформу, за малим винятком дітей службовців наших урядів та декількох волиняків. Було найбільше з Української Наддніпрянської Армії, були й панове з галицьких частин, інтернованих в Чехо-Словаччині. Не знаю, відкіль прийшли, а були й кубанці.

Всі згадані, хоч і жили купно, але якось відрізнялись. Та і вік ділив. Найстарші — це були ті, що прийшли з війська. Наймолодші — діти урядовців і з Волині. Оті діти міністрів, послів, урядовців виділилися в своє товариство і трималися трохи ніби як окремо. Та й багатенько їх переженилися пізніше між собою.

Пригадати всіх або хоч би більшість з нашого курсу сьогодні вже тяжко. Та і як матуранти ми не були чимсь окремим, ще міцно сиділо в нас оте наше недавнє минуле.

От професори було щось, принаймні для мене, нове і цікаве. Вуло багато з Галичини, і ті мені зробили борозну в серці і мозку.

Але все ж першого згадаю наддніпрянця професора Трохима Пасішника. Його лекції відкривали „нові світи". Особливо і з надхненням говорив професор про Тичину. І кожного разу, під'їжджаючи до Праги потягом, я бачив Київ, бачив, як

Собори брови підняли,
Розбіглися квартали . . .

І все дивувався скупому слову і багатству образу.

Я з вдячністю згадую професора, що вчив дивитися і бачити. Ще й тепер чує вухо і стискає серце:

Грохотання, ридання бандур . . .

Чи:

На сході хтось жертву приніс . . .

Та ще Стефаника, видко, дуже любив наш професор. Багато нам розказував про нього.

І знов картини з „Синів". Хто тоді не згадував і своїх батьків і батьків тих, що з ним були і вже ніколи не вернуться додому? А балачка Батька з кіньми також був біль і тоді і тепер. А ті „Кленові листочки", „Хрест"! Здавалося б, що тепер зрозуміліші. Перечитував і потім, та все переживане в клясі тоді можна тільки ще раз відчути, а чи зглибити — не знаю!

Професор математики Ґула Федір. Той мене „переслідує" все моє життя. Нестертий у пам'яті образ. Кругла голова, коротко стрижена, ледь до срібла на широких плечах. Ціла постава гармонійно розвинена, але вже з легеньким натяком на літа. Рухи ставноповільні. З усього дихає зрівноваженість, цупкість, певність, гідність. Так же дуже відповідав моєму уявленню римського патриція. Іноді можна було відчути, що й бридиться нашого занадто строкатого товариства.

Карність, порядок — були його перші і найбільші вимоги до кляси.

В перших же днях у мене з професором Ґулою (най буде) непорозуміння сталося. Мав звичай професор брати від учня підручник і диктувати з нього задачу. Отак узяв і в мене задачник, а з нього випала на підлогу фотографія мого брата Олекси, яку я щойно дістав. Я нахилився за фотографією, а в цей час професор наступив на неї. Я його смикнув за ногу і дістав картку. І хоч він ніби вибачився, та у тому вибаченні я не відчув, що він шкодує за тим, що сталося. Подивився я на нього люто, але він не знайшов потрібним те зауважити. Ще в першій клясі народної школи нас учили в шкільних книжках нічого не тримати.

Порядки в клясі іноді нагадували касарню.

Викликає професор Ґула учня до таблиці. Диктує задачу.

(Далі буде)

Українська громада відпровадила на вічний спочинок д-ра Вол. Білозора

Філядельфія, Па. — В днях 19, 20 і 21-го жовтня 1969 р. прощали комбатанти та громадянство бл. п. д-ра Володимира Білозора, сотника-лікаря Усусусів, а згодом лікаря в Коломиї та у Львові, який помер у Філядельфії 17-го жовтня 1969. Перший парастас при домовині відправив 19 жовтня в похоронному заведенні о. радн. Василь Головінський, парох церкви Царя Христа, де окрім родини, місцевих комбатантів та громадянства були приявні члени Головної Ради Братства УСС з Ню Йорку, а саме: дир. Петро Постолюк, д-р Степан Ріпецький та д-р Сава Никифоряк. Канадійських Усусусів репрезентував видавець і меценат публікацій про визвольні змагання Дмитро Микитюк, член управи Станиці УСС у Вінніпегу. Приявним був також ред. Евген Зиблікевич, кол. старшина наших бойових формацій. Короткі прощальні промови виголосили д-р Степан Ріпецький та інсп. Андрій Кігічак. Наступного вечора, 20 жовтня, прощали Покійного інші комбатантські організації, а саме місцеве ОбВУА, Станиця Братства кол. членів І Дивізії УНА та член Координаційної Ради комбатантів. Того вечора до релігійної відправи, поза о. парохом В. Головінським, стали ще і товариші зброї і кол. польові духовники о. Лебедович, о. Дашо і о. Сохоцький, кол. хронікар при Начальній Команді УГА. Схилялися вниз прапори УСС, ОбВУА та І Дивізії УНА. Прощальні промови виголосили: інж. Мічкак від місцевого ОбВУА, інж. Скіра від І Дивізії УНА, де Покійний був членом Військової Управи у Львові, а дир. Іван Поритко від Координаційної Ради Комбатантів. Промовці на обох панахидах підкреслювали чесноти Покійного, а дир. Поритко особливо підкреслив зразковість Покійного, як українського військовика, який все своє життя працював для ідеї визволення. Після відправ голова місцевого Відділу ОбВУА інсп. М. Алексевич удекорував груди Покійного пропам'ятною ювілейною відзнакою, а знеможене трудами військового-фронтового життя і праці на громадській ниві тіло — прикрив традиційною малиновою китайкою. Після цього проспівано пісню „Видиш, брате мій".

У вівторок, 21 жовтня, після співаної Служби Божої відвезено тіло Покійника на вічний спочинок на український цвинтар-мавзолей ім. св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. (*А. Кігічак*)

ЗАРАДИ ЛЕНІНА ВІДРЕМОНТУВАЛИ СТАРИЙ ПАРОПЛАВ „СВ. НИКОЛАЙ"

Московські „Известия" з 22 жовтня опублікували фотознімку з старого річкового корабля під назвою „Св. Николай", збудованого в Тюмені ще в 1887 р. і давно виведеного з експлуатації. Тепер той „корабель" із гвинтовими колесами по боках відремонтували, перерobили згідно з первісним його виглядом, помалювали тощо, витративши на це великі фонди. Причина такої уваги в СССР до старого пароплава з назвою „Святий Миколай" полягає в тому, що ним один раз біля Красноярська проплив В. Ленін. Пароплав не буде плавати, а столітнє біля берега як один із „музеїв дорогого Владіміра Ілліча".

В Торонті відбулася зустріч волинян

(Продовження зі стор. 1-ої)

редпохоронні заходи дещо сповільнили хід зустрічей і нарад перед з'їздом. Ряд людей, що приїхали на з'їзд, ще залишились після нього, щоб взяти участь в похороні дорогого і великого земляка.

У суботу, 11 жовтня, залі Українського Народного Дому заповнились, і волиняки енергійно „окупували" цей осередок. У бенкеті взяло участь кілька сотень людей, і тут чимало пробували себе розпізнати після чверть століття р о з п орошення. Земляки Ковельщини, старовинної Володимирщини, трагічної останньою війною Рівенщини, оспіваної Лесею Українкою Луччини, бойової Крем'янеччини, княжої Остріжчини, Дубенщини Гоголевого Тараса Бульби, Холмщини короля Данила — і кого там тільки не було? — чи не вперше за чверть століття зійшлися на розмову. Ви могли десь у повітрі відчути запах землі козацьких могил Берестечка, повстанського узлісся, липової дороги під Почаївською Лаврою, мурів острозького, луцького, крем'янецького замків... Землі Лесі Українки, Уласа Самчука, Галини Журби, Оксани Лятуринської, В я ч еслава Липинського, Митрополита Полікарпа, — якщо згадати лише останні десятиліття.

Зустріч офіційно відкрив в імені Комітету діяч колишнього підпілля п. Іван Міщена, а програмою проводив визначний повстанець в останній війні п. Микола Гетманчук. Бенкет попередили доповіді, які виголосили Улас Самчук та д-р Михайло Данилюк. Перша доповідь, яка була надзвичайно цікавою студією волинян, торкалась історичного підложжя Волинської Землі, а друга, часто перервана оплесками, проблемами сучасного дня. Серед привітів в часі бенкету особливо прийняли слухачі слово о. протопресвітера А. Теодоровича з Австралії, який саме повертався із Собору УАПЦ в Европі, і загостив на зустріч своїх земляків.

При нагоді зустрічі з доповідачами можна було довідатись, що наш визначний земляк, Улас Самчук, зараз працює над закінченням останнього тому своєї знаменитої праці „Ост", пише книжку про Капелю Бандуристів, а також має ряд творчих задумів з тематикою останніх десятиліть в Україні. Якраз тепер перевидано в доброму виданні його незамінну „Волинь", яка, треба сподіватись, заходами гуртків волинян швидко розійдеться. Д-р М. Данилюк, автор „Повстанського Записника", якраз здав до друку „Свободі" і УНСоюзові свій великий медичний довідник, а тепер готує книжку літературних нарисів з лікарською тематикою „Біль" та окрему збірку есеїв, які вийдуть наступного року. На зустрічі цій він заступав Головний Уряд УНСоюзу та Раду Митрополії УПЦ в Америці.

Завершенням бенкету була мистецька програма, виконана молоддю волинських нащадків, яка вже народилась тут, за океаном. Коли слухалось молоденьких дівчат, як вони грали на бандурах, то приходило на думку, що насіння посіяне бандуристом Костем Місевичем на Волині сходить добре, навіть дуже добре...

Заходами ініціяторів — п. Марії Волосевич, пп. Івана Міщени, Івана Шлапака, Миколи Гетманчука, Івана Довгаля та інших зібралась після бенкету велика група волинян для обговорення дальших плянів. У висліді цієї наради вирішено, щоб покликати до життя Координаційний Комітет Волинян з осідком в Торонто, який мав би протягом одного року зв'язатись із усіма поселеннями волинян Канади й Америки та заініціювати одне широке Товариство Волинян, випрацювавши відп о в і дний правильник та зв'язавшись з і с н уючими вже товариствами в кількох осередках та Інститутом Дослідів Волині. Досліди сучасної Волині, підтримка публікацій, пожвавлення праці ІДВ, громадська діяльність — це основні прикмети праці майбутнього об'єднання.

До ширшого К о м і тету ввійшло чимало людей, а серед них Улас Самчук, п. Марія Волосевич, д-р Михайло Данилюк, пастор І. Боровський, ред. Аркадій Трачук, пані Зоя Роніш, але самий Діловий Комітет очолив п. Іван Міщена в співпраці з п. Іваном Довгалем, М. Гетьманчуком та кількома членами торонтського товариства „Волинь", яких має виділити до Комітету саме товариство.

На другий день з'їзду весь гурт наших земляків взяв участь в Богослуженні в місцевій катедральній православній церкві, на закінчення якого було спущено з-над Царських Воріт чудову копію Почаївської Божої Матері, що її подарували церкві волиняки Торонта, і до якої підходили учасники з'їзду, пригадуючи далеку, славну Почаївську Лавру.

І ще цілий день сходились гуртами по гостинних хатах, роз'їжджати не хотіли.

Особливо в цьому ділі були активні колишні волинські повстанці, завантажуючи гуртом хати І. Барана, І. Шлапака, М. Гетманчука та інші. Для них з'їзд далі продовжувався. Адже якось не вспіли вирішити коли і як переіменувати Торонто на Крем'янець або Луцьк... Але, рішили, для цього треба ще більшого з'їзду.

Богдан Зорич, відбуває організаційну подорож по Заході Канади

(*Закінчення зі стор. 1-ої*)

тор і головний радний В. Дідюк, який придбав 5 нових членів. В цім же році, тобто в жовтні 1969 р., Б. Зорич придбав для Відділу дальших 11 членів. Розглянено можливості дальшого поширення членства цього Відділу і стверджено, що можливості є, але Відділ потребує постійної опіки з боку Канадійської Канцелярії. Запрошений до слова Б. Зорич з'ясував стан УНСоюзу та розказав про 75-літню працю цієї установи для добра своєї громади, а зокрема для своїх членів. В дальшому він накреслив завдання УНСоюзу на цей важливий рік союзового ювілею та на передодні 27-ої Конвенції. Зокрема він з подякою згадав про допомогу пані Ерни Кудеревко при організації нових членів. До нової Управи вибрано на її голову Григорія Саламанчука, на його заступника Євгена Кудеревка, на секретаря пані Ерну Кудеревко, на касира Івана Саламанчука та до Контрольної Комісії обрано проф. Петра Воробія на голову та на членів Михайла Деребота та Василя Вергуна.

У Ріджайні п. Зорич перепровадив організаційний і інструкторський курс для секретарів місцевих Відділів та других урядовців. На цьому вишкільному курсі він поінформував учасників про секретарські обов'язки та про методи організаційної роботи, зокрема в організуванні членів.

З Ріджайни п. Зорич виїхав до Саскатуну, де під цю пору проводить успішну організаційну працю.

НОВІ ВИДАННЯ

СЯЙВО ВОЛОСОЖАРУ

Вийшов друком ілюстрований популярний журнал „ВОЛОСОЖАР" (сузір'я Плеяди), чч. 1-10-11-12, листопада, 1969, з творами відомих письменників. Річна передплата 2 дол. Усі числа (за минулі роки) висилаємо за 1 дол. Замовляти:

Mr. I. Manylo, Cumperland, Rd. Millville, N.J. 08332, USA

Ґолда Меір залишиться прем'єром Ізраїлю із обмеженою владою

Єрусалим. — В Ізраїлі відбулися в минулий вівторок парляментарні вибори, внаслідку яких дотеперішня коаліція, на якій спирався уряд Голди Меір, втратила абсолютну більшість: партії Праці і соціялістична Мапай разом мали в 120-членному парляменті 63 мандати, а тепер мають їх тільки 56. Однак Голда Меір залишиться прем'єром, притягнувши до урядового бльоку ще якусь меншу партію, щоб мати формальну абсолютну більшість. Свій стан посідання в парляменті збільшила права партія, яка пропагувала гостріше поведення супроти арабів. Великою несподіванкою для всіх ізраїльських властей була масова участь у громадських виборах арабських мешканців анектованого Ізраїлем Східнього Єрусалиму та території, що раніше належала до Йорданії. Всупереч агітації і погрозам арабських підпільних організацій, що закликали до бойкоту виборів та проголошення під час виборів арабського генерального страйку — голосували коло 9.000 арабів із Східнього Єрусалиму. Не будучи ізраїльськими громадянами вони не мали права голосувати у виборах до парляменту, але брали участь у виборах до громадських рад.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що 24-го жовтня 1969 року по короткій недузі, упокоївся в Бозі на 85-му році життя, наш Незабутній

МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

ВОЛОДИМИР ВИННИЦЬКИЙ

уроджений в П'ядиках коло Коломиї, середньошкільний учитель на Рідних Землях і на еміграції.

ПОХОРОН відбувся, 27-го жовтня 1969 р. в Монтреалі, Канада з української католицької церкви св. Михайла на українську секцію цвинтар Cote des Neiges.

В глибокому смутку:

дружина — ЯДВИГА
дочки: ЛЮБОМИРА АРТИМИШИН з чоловіком ЮРІЄМ
СТЕФАНІЯ ЗВОНОК з чоловіком МИХАЙЛОМ
внуки: ЯРОСЛАВ з дружиною ОЛЕЮ
ВОЛОДИМИР та РОМАНА, БОГДАНА і МИХАЙЛО
Родина в Канаді, ЗСА і на Рідних Землях

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
СИНА і БРАТА

бл. п.

БОРИСА ДРАГАНА

в четвер, 30-го жовтня 1969 р.

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких місцевостях:

ДЖЕРЗІ СИТІ, о год. 7-ій ранку в Українській Католицькій Церкві св. ап. Петра і Павла;
БОФФАЛО, Н. Й., о год. 7-ій ранку в Каплиці Матері Божої;
МОНТРЕАЛЬ, Квіб., о год. 8:45 ранку в Українській Католицькій Церкві св. Духа:

Приятелів та Знайомих просимо про Молитви за Душу Покійного.

БАТЬКО, СЕСТРА і РОДИНА

ПОДЯКА

1) За пожертву 200.00 долярів — УКРАЇНСЬКОЇ БАПТИСТСЬКОЇ ЦЕРКВИ при вул. Деймен 1042 в Чикаґо, Ілл, та
2) За пожертву 50.00 долярів — замість квітів на могилу бл. п. ІРИНИ з ВІЛИНСЬКИХ СЕНКІРИК — яку зложили: ВП. п. інж. БОГДАН, ІГОР і ОЛЕГ ВІЛИНСЬКІ з РОДИНОЮ
для УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ в ЧИКАҐО, ІЛЛ.

Складаємо сердечну подяку Жертводавцям.

УПРАВА МУЗЕЮ

ПОДЯКА

Дня 24-го вересня 1969 р. відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п. ОЛЕНА ЛУЖНЯК

Похоронена 27-го вересня 1969 р. на цвинтарі Кальварія в Кліфтоні, Н. Дж.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку всім Рідним, Приятелям і Знайомим, що своєю участю в похоронних відправах віддали останню прислугу Покійній і Всім, що старалися улегшити наш тяжкий біль.

Щиро дякуємо о. сов. В. Білинському, пароховi церкви св. о. Миколая в Пассейку, о. сов. Ст. Клепарчукові, о. І. Пайкушеві, о. І. Козорізові та о. Л. Яцикевичеві за відправлення Панахид і Заупокійної Служби Божої і за відпровадження Покійної на місце Вічного Її Спочинку.

Зі щирого серця дякуємо Всім, що взяли участь в похоронних відправах, за квіти, за численні Служби Божі, за пожертви на добродійні цілі та за листи зі словами співчуття та розради.

Окремо дякуємо нашим добрим Сусідам з Глен Спей, Н. Й. П-ву І. Пайкушам і Б. Загайкевичам за оказання нам так багато серця, щоб нас розрадити і потішити у так важкому горю.

Рівнож дякуємо ВП. Паням О. Пайкуш, І. Яремко та О. Школяр за приготовлення тризни.

Прикінці дякуємо теж похоронному заведенню McNerney Burnadz за зразкове переведення похорону.

Хай Всевишній Господь благословить Вас всіх своїми щедрими ласками.

РОДИНА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в Церкві св. о. МИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.
2-го ЛИСТОПАДА ц. р. о год. 10-ій ранку.

ПОДЯКА

Настоятель та монахи Обителі св. Теодора Студита в Вусток, як теж Родина спочилого в Бозі 22-го вересня 1969 р.

Ієромонаха Якова (Ярослава) МІЛЯНИЧА

надзвичайно зворушені й дякують Усім, що взяли так чисельно участь у єрейських похоронних Богослужбах, у вівторок і середу, 23 і 24 вересня 1969 р., у Храмі Обителі, а згодом на місцевому цвинтарі.

Зокрема незвичайно вдячні Їх Преосвященству Кир Ізидорові Борецькому за служіння Архиєрейської Св. Літургії й слово над домовиною, та Високопреподобним й Всечеснішим Отцям: о. Канцлерові Прелатові Василеві Филевичу з Торонта, о. Деканові Прал. Іванові Чижові з Кіченер, о. Тарасові Гарасимчукові з Гемілтону, Антонові Заяцеві з Вотерфорд, о. Любославові Куссому з Барлінгтону, о. Іванові Романчукевичеві з Торонта й о. Іванові Храпливому з Лондону — за сослужіння.

Окрема подяка належиться Достойній Родині, Приятелів і Ктиторів Обителі, Панству Ярославові і Марії Табакам у Торонті, за родинно-дбайливу опіку над Спочилим під час Його недовгої недуги у них вдома й в лікарні, як теж за активну допомогу у влаштуванні похоронів.

Ще раз Усім щиро дякуємо та просимо молитися за спокій душі Спочилого. У сороковий день переставлення Його до Господа, — в суботу, 1-го листопада 1969 р., Заупокійні Св. Літургії відбудуться в наших Обителях — в Студійоні в Кастельгандольфо, біля Риму, й в Вусток, Онт., Канада, як теж в церкві св. Юрія в Ню Йорку (год. 8-ма рано), в церкві НЗПрД Марії в Дітройті та в церкві в Манчестері, Англія. Будемо невимовно вдячні за молитовну участь у цих Служінних.

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. д-ра ВОЛОДИМИРА БІЛОЗОРА
сотника-лікаря УСС і УГА
зложили пожертви на Дар Українському Воєнному Інвалідові пп.:

Степанія і д-р Ілля КАРАПІНКИ	$20.00
Петро ПОСТОЛЮК та Ірина і Юрій ПОТОЧНЯКИ	15.00
Анна ДМИТЕРКО-РАТИЧ	10.00

УПРАВА ОбВУА — ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

Замість квітів на могилу
бл. п. ОЛЕНИ ЛУЖНЯК
складають 10.00 долярів
на допомогу учням Українського Гуртожитку при ЦПУН, Мюнхен

Люба і Іван МОСЕВИЧІ

Замість квітів на свіжу могилу
мого гімназійного Товариша і Доброго Друга
бл. п. ОЛЕКСИ ГАНКЕВИЧА
складаю 10.00 долярів
на потреби НТШ в Ню Йорку.

Омелян ОМЕЦІНСЬКИЙ з Родиною

Музична Студія Ігоря Білогруда в Чикаго

Музична Студія Ігоря Білогруда в Чикаго

В цьому році минуло 18 років існування музичної студії проф. Ігоря Білогруда в Чикаго.

Відомий композитор, автор багатьох мистецьких творів, Ігор Білогруд поруч із творчою композиторською працею розвинув широку педагогічну діяльність. В Чикаго і в недалекому Бервині, де проф. Білогруд проживає, ведуться кляси навчання гри на фортепіяні. Побіч практичного навчання учні вивчають також предмети з обсягу теорії й історії музики з особливим підкресленням української культури.

В місяці червні цього року студія проф. Білогруда закінчила 18 рік навчання. Шкільний рік студії завершився пописовим концертом усіх учнів. У гарній залі при вул. Мишиген, при двох фортепіянах на естраді, перед очима батьків і запрошених гостей виступали молоді адепти музики. Починали наймолодші, часто діти з передшкілля, які ще не надто вправленими рученятами виконували свої пописові твори, опісля слідували більш вправлені і врешті, в дальшій частині концерту, приявні з насолодою слухали виконання учнів заавансованих, а багатьох з них талановитих і мистецько обдарованих. Концерт пройшов гладко і в темпі, бо всі учні в студії проф. Білогруда виконували твори з пам'яті і без помилок, що є доказом їхньої праці і зусилля впродовж шкільного року. В програмі твори композиторів усього світу, в цім також українських музиків, як Барвінський, Надененко, Коссенко.

Кожного року після закінчення концерту слідує роздача нагород у виді дрібних музичних пам'яток, для тих студентів, які впродовж цілого шкільного періоду наполегливо і солідно працювали. В цьому році такі нагороди одержали: Лавра Білогруд, Марта Гарасовська, Андрій Кассараба і Рута Панчук.

Цьогорічний кінцевий іспит - концерт належав до одних із кращих мистецьких імпрез. Усі учні були до нього дуже старанно підготовані. По вислідах їхньої праці видко, як багато посвяти і труду завдав собі проф. Білогруд над плеканням і формуванням музичної освітки своїх студентів. Тому від усіх батьків належиться йому щира подяка за сповнювання цього нелегкого обв'язку з такою солідністю і справжнім педагогічним хистом. Всім молодим учням - виконавцям цьогорічного іспиту - концерту бажаємо сили й снаги до щораз кращих осягів.

ОЛЬГА ЧАПЕЛЬСЬКА

(Посмертка згадка)

У п'ятницю 26 вересня українська клівлендська громада відпровадила на вічний спочинок представницю старшої генерації українського жіноцтва Ольгу з небиловців Чапельську.

Була вона одною з дочок отця Василя Небиловця, пароха в Перегінську, громадського діяча, маршала повітової ради в Долині, і Теплі з роду Сембратовичів, близької родички галицьких Митрополитів Йосифа і Кардинала Сильвестра. Її сестри — Олена була замужем за лікарем у Щирці д-ром Євгеном Трешневським, Євгенія за адвокатом у Винниках біля Львова д-ром Євгеном Шуровським. Браття Ярослав і Володимир старшини Галицької армії, молодший Володимир поляг у лютому 1919 року як командант піхотної сотні на польському фронті під Судовою Вишнею.

В 1910 році одружилася з лікарем у Дрогобичі д-ром Володимиром Чапельським. Одночасно з Чапельськими оселилися тоді в Дрогобичі із своїми дружинами молоді кандидати адвокатури д-р Степан Витвицький і д-р Віктор Пацлавський, які мали відограти пізніше як адвокати і громадські та політичні діячі свою ролю не тільки в Дрогобичі, але в загально українському маштабі. Усе життя лучила подружжя Витвицьких, Пацлавських і Чапельських сердечна особиста приязнь, яка проявлялася також у дружній співпраці в українській громаді Дрогобича. Зокрема жвава була активність між обидвома світовими війнами. На згадку заслуговує її тихий непомітний вклад у ділянці опіки над молоддю — сиротами, Українською Захоронкою, та допомога чоловікові і його приятелям у рідношкільній ділянці — розвиток української гімназії та будові шкільного будинку були їй на серці.

В тих міжвоєнних роках вела на літнищі Кам'янець біля Підлютого пенсіон. Тут у літніх місяцях вілла Чапельських „Оксана" була одним із осередків зустрічей багатьох керівних людей тодішнього галицького громадського і політичного світу. Постійними гістьми були не тільки близькі дрогобицькі діячі посли д-р Витвицький і д-р Іван Блажкевич, але і львов'яни Дмитро Паліїв, інж. Андрій Мельник та інші. Своєю веселою і бадьорою вдачею, завжди сповнена енергії і усміхнена, створювала милу товариську атмосферу яка допомагала полагодити не одну, здавалось би складну справу.

Смерть Ольги Чапельської вкрила смутком не тільки її діти — д-р Оксану з чоловіком інж. Романом Трешневським і сина інж. Ореста з дружиною Любомирою та внучками, а також родини Шуровських і Трешневських, але також всіх тих, кому доля судила зустрічатися з нею, її шанувати і любити.

К. П.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УКРАЇНСЬКИЙ МИСТЕЦЬ ВИКОНАВ ПРОГРАМКУ ДО ОПЕРИ „ФАВСТ"

Філядельфійська "Grand Opera Company" відкрила оперовий сезон 10-го жовтня ц.р. постановою опери Гуно „Фавст". Заголовну сторінку програмки до цієї постановки виконав мистець Юліян Колесар. Цей мистець походить із Бачки в Югославії і прибув у 1968 р. до Америки. Мистецьку академію закінчив у м. Нові Сад у Югославії, два роки працював, як мистець-декоратор у Парижі. Тепер проживає у Ню Йорку.

Леся Храплива

ТРИ НОВІ КНИЖЕЧКИ ВИДАННЯ ОПДЛ

Обєднання Працівників Дитячої Літератури ім. Леоніда Глібова приготовило на початок цього шкільного року аж три нові книжечки.

Перша-це веселі оповідання, пера відомого дитячого письменника в діяспорі — Романа Завадовича. Книжка називається „Марушка Чепорушка і Лесь Побігдесь", Воно й привертає найбільше увагу читача, хоч інші не поступаються своєю майстерністю, як ось знаменитий „Модерний Івасик-Телесик", що вже не раз, читаний при нагоді різних виступів, розсмішував молоду й старшу публіку до сліз.

Але скажім більше про „Леся": це новітня версія старого німецького „Штрувельпетера" в українському перекладі „Юрзи - Мурзи". Кого ж із нас не лякав він у дитинстві своїм неґативним прикладом, макабричними сценами, як дитина згоріла живцем, вмерла, бо не хотіла їсти і т. д.?! Наша визначна дитяча письменниця Константина Малицька старалася дещо злагіднити цього Юрзу, відтінюючи його й позитивними прикладами, у знаменитій книжечці „Чистенький і Юрзи — Мурзи". „Лесь-Побігдесь" — це дальша стадія розвитку цього персонажа. Він визбувся страхіть, а всі „катастрофи", що діються через його неувагу та лінивство — не грізні, а радше . . . смішні. З них можуть добре посміятися діти, які не гублять своїх кредок, не залишають черевиків до середини вітальні, не відписують завдань від товаришів, або, щонайменше, не роблять цього надто часто. А добре посміявшись — може й самі „не такі стануть", як і сам Лесь на закінчення книжки?!

Тло „подвигів" Леся — це сучасне американське, чи може канадійське місто, з червоно - зеленими світлами, автобусами, холодильниками і . . . кладенням ніг на стіл „як дорослі мужчини". Наша сучасна дитина легко зрозуміє цей світ, бо ж сама в ньому живе. А тому, мабуть, прочитає цю книжечку з зацікавленням, хіба що вона вже непоправний „побігдесь"!

Друга книжечка - сеньйорки нашої дитячої літератури, Олени Цегельської, що співпрацювала колись у журналику для дітей „Дзвінок" у Львові перед першою війною, називається „Напровесні". І хоч авторка сьогодні в поважному віці, вся книжечка справді дихає весною. До весняного настрою прекрасно дібрані й малюнки, двобарвні, Юрія Козака та Михайла Михалевича. Книжка так і кипить життям різних тварин і дітей, усміхається добром, яке вони творять, а навіть і злом, що його завжди вміють направити. Всі, навіть така нечемна вивірка Пуся! Кожне оповіданнячко криє в собі якусь моральну науку. Може якби модерна психологія дитини так старанно не засуджувала всякого моралізаторства у вихованні, не виросло б покоління розгнузданих, нікому не потрібних „гіппісів"! Наша авторка знає це, але знає теж, що в добрій дитячій книжечці мусить завжди бути щось таке, що розохотить, зацікавить, приманить дитину та допоможе їй сприйняти моральну науку, яка, на жаль, завжди сприймається нелегко. І тому моральні науки достойної Виховниці багатьох вже наших поколінь, мають завжди світле й усміхнене обличчя, яке промовляє безпосередньою мовою до найменших. А батьків заставляє належно цінити їх, як вдалий допоміжний засіб у вихованні.

Третя книжечка — для школярів трохи вже старшого віку — це збірка оповідань з історичною тематикою теж відомого дитячого сучасного письменника Леоніда Полтави „Малий дзвонарик з Конотопу". Малюнки М. Михалевича та М. Дмитренка.

Книжечка виразно для того віку, коли дитина починає щораз чіткіше розрізняти добро від зла та коли шукає, найрадше поміж своїми ровесниками героїв, прикладів до наслідування. І автор вміє їх подати нашій дитині — в постаті українських дітей: від малого дзвонаря, що даним в слушний час знаком рішає про вислід Конотопської битви, через Павлика, що рятує шведського вояка після битви під Полтавою, через малого розвідчика УПА - Петруся, до українських дітей, що в збомбленому Берліні зуміли переховати канадійського летуна - українця.

Всюди характер цих дітей — це основна рушійна сила в дії оповіданні. А про характер говорити сьогодні — зовсім незайво! Про характерного ж українця — це потрібніше! На жаль є частина нашого громадянства, яка радше, промовчувала б цю тему — „бо діти її не люблять" . . . Діти не люблять неодного, чого їх вчити необхідно. І можна б залишити цим батькам самим до розв'язки питання, як, промовчуючи такі речі, навчити дитину пошани до її власних національних цінностей, а тим же й до себе самої. Можна б залишити, якби діти теж і цих батьків не були рівночасно нашими, українськими дітьми, що ними ми дорожимо, і що їх національна свідомість та стійкість українській спільноті зовсім не байдужа!

Тому отже будуть завжди потрібні й на часі малі „Дзвонарики", щоб не давали заснути своїм ровесникам поза Україною! Будуть потрібні українські дитячі книжечки, завжди і всюди, де має виростати нова українська людина. ОПДЛ знає це надто добре, і разом з цими, тут згаданими книжечками, воно дало нашій дітворі за цей рік аж шість видань. Треба ще згадати „Про двох цапків" з розкішними ілюстраціями О. Судомори, пера Р. Завадовича, „Михайлика" М. Дмитренко на „Червону Шапочку" — оперету В. Безковайного до слів Л. Полтави. З печаткою ОПДЛ видало Сестрицтво Святої Покрови при Православній Церкві в Ірвінгтоні збірку дитячих віршів „Волошки" М. Щербака.

Такі підсумки останнього року в нашій дитячій літературі у вільному світі. Хотілося б більше, але й це вже не мало. Бо таки вже є велике число батьків, що радо купують книжку своїй дитині та не жалують часу й труду починати її разом з дітьми. Ці батьки вможливлюють розвиток та ріст нашої дитячої літератури, і для їх дітей наші дитячі письменники, ілюстратори та композитори радо трудяться, і завжди будуть радо трудитися!

1894 – 1969
У СІМДЕСЯТП'ЯТРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ СТАНЬТЕ ЙОГО ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ!

ТАРЗАН, Ч. 6270. Ода не дає за вигру . . .

Ви бачили, як хоробрий муж вміє оборонити себе — своїми руками! Знижіть свої списи!

Кажу вам, що Тарзан є нашим приятелем! Привітайте його, як повинні зробити це мото-моти! Мирними руками!

Під час того, як розв'язується тут кризу, Ода рухається і зиркає в сторону свого ножа, який лежить недалеко . . .